

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
UG NCCF FIRST SEMESTER EXAMINATIONS, 2023

SANSKRIT

COURSE: MAJOR-1

GENERAL SANSKRIT GRAMMAR AND FABLE LITERATURE

PAPER CODE: SAN-MAJ1

Time Allotted: 3 Hours

Full Marks: 75

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 6×1 = 6
- (क) प्रत्याहारनिर्माणं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
अश, इक्, यण्, शल्, खर्, हल् ।
- (ख) प्रत्याहारनिर्माणं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
एच्, जश्, अम्, यर्, अट्, एङ् ।
2. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 10×1 = 10
- (क) प्रधानसूत्रोल्लेखपुरःसरं सन्धिकार्यं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×10 = 10
(i) पितृ + ऋणम्, (ii) सूर्य + उदयः, (iii) अनु + एषणम्, (iv) भो + अनम्, (v) तद् + छविः,
(vi) गङ्गा + उदकम्, (vii) एक + एकम्, (viii) वाक् + ईशः, (ix) सः + आगतः, (x) महा + ओषधिः ।
- (ख) प्रधानसूत्रोल्लेखपुरःसरं सन्धिकार्यं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×10 = 10
(i) क्षिति + ईशः, (ii) महा + ऋषिः, (iii) अति + आश्चर्यम्, (iv) ने + अनम्, (v) शरत् + चन्द्रः,
(vi) उद् + डीनम्, (vii) स्रष् + ता, (viii) मधुरम् + हसति, (ix) महत् + वनम्, (x) त्वं + करोषि ।

UNIT-II

3. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 10×1 = 10
- (क) प्रधानसूत्रोल्लेखपुरःसरं सन्धिच्छेदं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×10 = 10
(i) महोदयः, (ii) सदैव, (iii) नलिनाक्षः, (iv) दिगन्तः, (v) नीरसः, (vi) वर्षर्तुः, (vii) शान्तम्,
(viii) गायकः, (ix) उज्ज्वलः, (x) प्रत्यहम् ।
- (ख) प्रधानसूत्रोल्लेखपुरःसरं सन्धिच्छेदं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×10 = 10
(i) महोत्सवः, (ii) सुध्युपास्यः, (iii) चिन्मयम्, (iv) प्रत्येकम्, (v) चक्षुरोगः, (vi) शयनम्,
(vii) धनुष्टकारः, (viii) अजन्तः, (ix) पूर्णश्चन्द्रः, (x) महार्घः ।

UNIT-III (a)

4. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 3×1 = 3
- (क) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) 'मुनि' इत्यस्य पञ्चमी-एकवचनम् ।
- (ii) 'साधु' इत्यस्य सप्तमी-एकवचनम् ।
- (iii) 'युष्मद्' इत्यस्य तृतीया-द्विवचनम् ।
- (ख) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) 'वारि' इत्यस्य प्रथमा-बहुवचनम् ।
- (ii) 'नदी' इत्यस्य पञ्चमी-एकवचनम् ।
- (iii) 'चतुर्' इत्यस्य स्त्रियां द्वितीया-बहुवचनम् ।

UNIT-III (b)

5. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 3×1 = 3
- (क) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) स्था-धातोः लोटः मध्यमपुरुषस्य एकवचनम् ।
- (ii) अस्-धातोः लटः प्रथमपुरुषस्य बहुवचनम् ।
- (iii) पठ्-धातोः लृटः उत्तमपुरुषस्य एकवचनम् ।
- (ख) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) हन्-धातोः लटः प्रथमपुरुषस्य बहुवचनम् ।
- (ii) गम्-धातोः विधिलिङः मध्यमपुरुषस्य एकवचनम् ।
- (iii) सेव्-धातोः लङः प्रथमपुरुषस्य बहुवचनम् ।

UNIT-IV (a)

6. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 3×1 = 3
- (क) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) पठ् + तव्य, (ii) कृ + ण्यत्, (iii) शास् + क्यप् ।
- (ख) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) श्रु + तव्य, (ii) नी + यत्, (iii) गम् + अनीयर् ।

UNIT-IV (b)

7. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 3×1 = 3
- (क) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
- (i) गम् + शतृ, (ii) शी + शानच्, (iii) कृ + तुमुन् ।

- (ख) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
(i) पठ् + क, (ii) दा + क्तवतु, (iii) प्रच्छ् + तुमुन् ।

UNIT-IV (c)

8. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 3×1 = 3
(क) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
(i) सुमित्रा + इञ्, (ii) शिव + अण्, (iii) विनता + ढक्
(ख) परिनिष्ठितरूपं लिखत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×3 = 3
(i) धन + मतुप्, (ii) मनु + अण्, (iii) सरमा + ढक् ।

UNIT-V

9. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 6×1 = 6
(क) अव्ययपदेन वाक्यं रचयत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
नक्तम्, अरे, अपि, मृषा, निकषा, अन्तरा ।
(ख) अव्ययपदेन वाक्यं रचयत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
सकृत्, अधुना, सर्वदा, ऋते, सह, अलम् ।

UNIT-VI

10. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 6×1 = 6
(क) वाच्यपरिवर्तनं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
(i) बालकः चन्द्रं पश्यति । (कर्मवाच्ये)
(ii) माता भिक्षुकाय भिक्षां ददाति । (कर्मवाच्ये)
(iii) अहं गच्छामि । (भाववाच्ये)
(iv) स ग्रामे वसति । (भाववाच्ये)
(v) शिशुना दुग्धं पीयते । (कर्तृवाच्ये)
(vi) पुत्रः मातरं सेवते । (कर्मवाच्ये)
(ख) वाच्यपरिवर्तनं कुरुत संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
(i) पतिं सेवते पत्नी । (कर्मवाच्ये)
(ii) शिशुः हसति । (भाववाच्ये)
(iii) अलसः कार्यं न करोति । (कर्मवाच्ये)
(iv) बालकः कटे शेते । (भाववाच्ये)
(v) वृद्धः भारं वहति । (कर्मवाच्ये)
(vi) गुरुः धर्मं शास्ति । (कर्मवाच्ये)

UNIT-VII

11. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 6×1 = 6
(क) अनुवादः कार्यः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
(i) Oil is lighter than water.
(ii) The King rules his subjects.
(iii) The girl dances sweetly.
(iv) Anxiety is the poison of life.
(v) Energy is the root of success.
(vi) Boys are running.
(ख) अनुवादः कार्यः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च — 1×6 = 6
(i) I read a book last night.
(ii) During Puja holidays they went to sea-side.
(iii) Life is a constant struggle.
(iv) India is our motherland.
(v) The Ramayana was composed by Valmiki.
(vi) Soul is immortal.

UNIT-VIII

12. अधोलिखितयोः कस्यचिद् एकस्य उत्तरं देयम् — 10×1 = 10
(क) हितोपदेशस्य 'मित्रलाभः' इत्यंशे मृग-काक-शृगालकथां संक्षेपेण विवृत्य तत्र प्रदत्तानाम् उपदेशानां नीतिमूल्यं विचार्यताम्।
(ख) हितोपदेशस्य मित्रलाभात् सङ्कलितं पाठ्यांशमवलम्ब्य पशुपक्षिणां कथाच्छलेन कथाकारेण यत् सामाजिकं चित्रमङ्कितं तदालोचयत।
13. अनुवादः कार्यः (एकस्य) बङ्गभाषया आङ्गलभाषया च — 6×1 = 6
(क) पान्थोऽवदत् — कथं मारात्मके त्वयि विश्वासः ? व्याघ्र उवाच — शृणु रे पान्थ प्रागेव यौवनदशायामतिदुर्वृत्त आसम् । अनेकगोमानुषाणां वधान्मे पुत्रा मृताः दाराश्च । वंशहीनश्चाहम् । ततः केनचिद्द्वारमिकेणाहमादिष्टः — दानधर्मादिकं चरतु भवान् ।
(ख) अस्ति भागीरथीतीरे गृध्रकूटनाम्नि पर्वते महान् पर्कटीवृक्षः । तस्य कोटरे दैवदुर्विपाकाद् गलितनखनयनो जरद्भवनामा गृध्रः प्रतिवसति । अथ कृपया तज्जीवनाय तद्वृक्षवासिनः पक्षिणः स्वाहारात् किञ्चिदुद्धृत्य ददति । तेनासौ जीवति । शावकानां रक्षणं च करोति ।

—x—